

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αγροτική Οικονομία

Ενότητα 9: Τα οικονομικά αποτελέσματα

Κοντογεώργος Αχιλλέας

Σχολή Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών
Προϊόντων & Τροφίμων (Δ.Ε.Α.Π.Τ.)

Σκοποί ενότητας

- Η ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων περιλαμβάνει την έννοια και το περιεχόμενο των οικονομικών αποτελεσμάτων, καθώς επίσης των τρόπο υπολογισμού αυτών.
- Με βάση τα παραπάνω σκοπός της ενότητας αυτής είναι να παρουσιάσει τα σημαντικότερα οικονομικά αποτελέσματα μιας αγροτικής εκμετάλλευσης, τον τρόπο υπολογισμού τους αλλά και τη χρήση τους στον υπολογισμό μερικών δεικτών για την αξιολόγηση αλλά και τη σύγκριση μεταξύ των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.
- Επίσης, στόχος της παρούσας ενότητας είναι να παρουσιάσει με συντομία την έννοια του νεκρού σημείου λειτουργίας μιας αγροτικής εκμετάλλευσης.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Εισαγωγή- γενικά

- Οικονομικά αποτελέσματα
- Πρόσοδος vs εισόδημα

2. Τα οικονομικά αποτελέσματα

- Παρουσίαση βασικών δεικτών οικονομικών αποτελεσμάτων

3. Γεωργο -οικονομικοί Δείκτες

- Δείκτης Μεταβλητών / Σταθερών Δαπανών
- Δείκτης Ρευστότητας
- Αποδοτικότητα του Κεφαλαίου & Ιδίων Κεφαλαίων

4. Νεκρό Σημείο Λειτουργίας μιας αγροτικής εκμετάλλευσης

Εισαγωγή

- Με το όρο **«οικονομικά αποτελέσματα»** σε μια αγροτική εκμετάλλευση εννοούμε τα αποτελέσματα της παραγωγικής διαδικασίας ενός έτους εκφρασμένα σε οικονομικούς όρους.

Απαραίτητη διαδικασία για τους εξής λόγους:

1. Αποτελούν την απόδειξη επιτυχίας ή αποτυχίας της παραγωγικής διαδικασίας.
2. Διευκρινίζεται η συμβολή κάθε κλάδου παραγωγής στο τελικό οικονομικό αποτέλεσμα.
3. Εντοπίζονται ποιοι κλάδοι παραγωγής αποδίδουν και ποιοι όχι (αναδιάρθρωση του σχεδίου παραγωγής της εκμετάλλευσης).
4. Εντοπίζονται οι υπερβάσεις δαπανών σε συγκεκριμένους κλάδους (δυνατότητα διόρθωσή τους).
4. Υπολογίζεται με ακρίβεια το τελικό οικονομικό αποτέλεσμα της αγροτικής εκμετάλλευσης.

Εισαγωγή

- Για τον υπολογισμό των οικονομικών αποτελεσμάτων σε μια αγροτική εκμετάλλευση είναι **απαραίτητη η λογιστική παρακολούθηση** όλων των παραγωγικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια του έτους.
- **Ακρίβεια στην καταγραφή** κάθε μεταβολής στην περιουσιακή κατάσταση της εκμετάλλευσης ή σε κάθε κλάδο παραγωγής σημαίνει και **ακριβή οικονομικά αποτελέσματα** στο τέλος της παραγωγικής διαδικασίας.
- Με το τέλος του λογιστικού έτους ακολουθεί η επεξεργασία και η ανάλυση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά τη λογιστική παρακολούθηση της εκμετάλλευσης.
- Η ανάλυση μπορεί να γίνει είτε κατά κλάδο παραγωγής είτε για το σύνολο της εκμετάλλευσης

Εισαγωγή: πρόσοδος vs εισόδημα

- Η **πρόσοδος** έχει έννοια **αντικειμενική**, δηλαδή αναφέρεται στη **πηγή** που το παράγει το οικονομικό αποτέλεσμα,
- Το **εισόδημα** έχει έννοια **υποκειμενική**, δηλαδή συνδέεται με το **πρόσωπο** που αποκτά το οικονομικό αποτέλεσμα.
- Συνεπώς, με αυτή τη διευκρίνιση έχουμε **πρόσοδο εδάφους, πρόσοδο εκμετάλλευσης αλλά εισόδημα γεωργού.**

Τα οικονομικά αποτελέσματα

1. Η Ακαθάριστη Πρόσοδος (ΑΠ).
2. Οι Δαπάνες παραγωγής (ΔΠ) και Κόστος Παραγωγής (ΚΠ).
3. Το Κέρδος (Κ) ή η Ζημία (Ζ).
4. Το Ακαθάριστο Κέρδος (ΑΚ).
5. Το Αγροτικό Εισόδημα (ΑΕ).
6. Το Αγροτικό Οικογενειακό Εισόδημα (ΑΟΕ).
7. Η Έγγειος Πρόσοδος (ΕΠ).
8. Η Πρόσοδος ή Εισόδημα από Εργασία (ΕΕ).
9. Η Καθαρή Πρόσοδος (ΚΠ) ή Πρόσοδος Κεφαλαίου.
10. Το Εισόδημα εκτός Εκμετάλλευσης (Ε.εκ.Ε).
11. Το Κοινωνικό Εισόδημα (ΚΕ).

Η Ακαθάριστη Πρόσοδος (ΑΠ)

- Η συνολική αξία, εκφρασμένη σε χρηματικές μονάδες, όλων των παραχθέντων προϊόντων στην αγροτική εκμετάλλευση. **Περιλαμβάνει:**
- Την **αξία των προϊόντων που πουλήθηκαν** εκτός εκμετάλλευσης, την αξία των προϊόντων που **δόθηκαν** σε τρίτους ως αμοιβή, την αξία των προϊόντων που **κάλυψαν τις ανάγκες** της οικογένειας και την αξία των προϊόντων που μένουν **αδιάθετα** στις αποθήκες. (με τιμές παραγωγού).
- Τυχόν **επιδοτήσεις και αποζημιώσεις** από διάφορες πηγές (που σχετίζονται με την αγρ. εκμετάλλευση)
- Τη **διάφορα στην καθαρή περιουσία** της εκμετάλλευσης (αρχή – τέλος του έτους)

Δαπάνες και Κόστος Παραγωγής

- Οι δαπάνες παραγωγής αποτελούν **την αμοιβή των συντελεστών παραγωγής** ή την αξία των υλικών ή το κόστος χρήσεως χρήσης των διαφόρων μέσων. Οι δαπάνες εκφράζονται σε χρηματικές μονάδες,
- Το κόστος παραγωγής **είναι οι θυσίες που γίνονται** (σε χρηματική αξία), για την παραγωγή μιας μονάδος προϊόντος. Το κόστος παραγωγής εκφράζεται σε χρηματικές μονάδες ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος.
- Οι δαπάνες και το κόστος παραγωγής είναι ρυθμιστές και απαραίτητα στοιχεία υπολογισμού των άλλων οικονομικών αποτελεσμάτων

Κέρδος (Κ) ή Ζημία (Ζ)

- Ο επιχειρηματίας αγρότης επιδιώκει την μεγιστοποίηση του οικονομικού αποτελέσματος. Δηλαδή αμοιβή πέραν του κόστους χρήσεως των συντελεστών παραγωγής. **Αυτή η επιπλέον αμοιβή των συντελεστών παραγωγής, ονομάζεται κέρδος.**
- Το κέρδος σε μια αγροτική εκμετάλλευση είναι αποτέλεσμα του **πετυχημένου συνδυασμού των συντελεστών παραγωγής** ώστε η οικονομική απόδοση κάθε συντελεστή να καλύπτει τις δαπάνες χρήσεως του (που είναι και αμοιβή του) και να αφήνει ένα επιπλέον οικονομικό ποσό. Εάν ο συνδυασμός είναι αποτυχημένος τότε έχουμε ζημία.
- Το **κέρδος** προκύπτει εάν από την **ακαθάριστη πρόσοδο** της εκμετάλλευσης **αφαιρέσουμε τις Δαπάνες παραγωγής** της εκμετάλλευσης (ή σε κλάδο παραγωγής)

$$Κ \text{ ή } Ζ = ΑΠ - ΔΠ$$

Το Ακαθάριστο Κέρδος (ΑΚ)

- Περιλαμβάνει τις **αμοιβές των τριών συντελεστών παραγωγής και το καθαρό κέρδος.**
- Οι αμοιβές των τριών συντελεστών παραγωγής που ανήκουν στην εκμετάλλευση καταλογίζονται ως δαπάνες της εκμετάλλευσης αλλά ουσιαστικά επιστρέφουν στο ταμείο της εκμετάλλευσης. Αντίθετα, όλες οι χρηματικές δαπάνες πληρώνονται και φεύγουν από την εκμετάλλευση,
- Το ακαθάριστο κέρδος υπολογίζεται εάν από την ακαθάριστη πρόσοδο αφαιρεθούν οι μεταβλητές δαπάνες και προστεθεί το κέρδος
- *Ακαθάριστο Κέρδος = ΑΠ - ΜΔ + Κ*

Το Αγροτικό Εισόδημα (ΑΕι)

- Το αγροτικό εισόδημα υπολογίζεται με την πρόσθεση του **ενοικίου του εδάφους**, τεκμαρτού ή καταβαλλόμενου, **της αμοιβής της εργασίας**, οικογενειακής ή ξένης, του **τόκου του κεφαλαίου**, υπολογιζόμενου ή καταβαλλόμενου και του **κέρδους** ή της ζημίας.
- $ΑΕι = Αμοιβή (Εδάφους, Εργασίας, Κεφαλαίου) + K \text{ ή } Z$
- Το αγροτικό εισόδημα μπορεί να υπολογισθεί και εάν από την ακαθάριστη πρόσοδο αφαιρεθούν οι δαπάνες χρήσεως ξένων μηχανημάτων, την αξία των αναλωσίμων (σπόρων, λιπασμάτων, φαρμάκων, καυσίμων, κλπ.), την απόσβεση, την συντήρηση και το ασφάλιστρο.

Το Αγροτικό Εισόδημα (ΑΕι)

Το αγροτικό εισόδημα είναι ένα από τα σημαντικότερα οικονομικά αποτελέσματα γιατί:

- α) Δείχνει τη συνολική **αμοιβή** των τριών **συντελεστών παραγωγής**.
- β) Αποτελεί τη **βάση για τη σύγκριση** των διαφόρων αγροτικών εκμεταλλεύσεων και των κλάδων παραγωγής.
- γ) **Καθορίζει το ελάχιστο μέγεθος** της αγροτικών εκμετάλλευσης για την εξασφάλιση ενός βιοτικού επιπέδου στη γεωργική οικογένεια.

Το αγροτικό εισόδημα αποτελεί σημαντικό οικονομικό στοιχείο για σύγκριση της οικονομικότητας των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Το Αγροτικό Οικογενειακό Εισόδημα (ΑΟΕ)

- Είναι η αμοιβή των τριών συντελεστών παραγωγής, **έδαφος, εργασία, κεφάλαιο**, οι οποίοι ανήκουν στην αγροτική εκμετάλλευση και στην **οικογένειά** και οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν στη παραγωγική διαδικασία της αγροτικής εκμετάλλευσης ή σε ένα κλάδο παραγωγής.
- Περιλαμβάνει, το **τεκμαρτό ενοίκιο** του ιδιόκτητου εδάφους, την **αμοιβή της οικογενειακής εργασίας**, του γεωργού και των μελών της οικογένειας, τους **τόκους των ιδίων κεφαλαίων** και το **κέρδος**.
- Το οικογενειακό εισόδημα ενδιαφέρει το γεωργό γιατί εκφράζει το μέγεθος της ωφέλειας την οποία αυτός και η οικογένειά του απολαμβάνουν από τη λειτουργία της αγροτικής εκμετάλλευσης.

Το Αγροτικό Οικογενειακό Εισόδημα (ΑΟΕ)

Ο υπολογισμός του ΑΟΕ γίνεται:

- Με πρόσθεση των αμοιβών των ιδιόκτητων συντελεστών παραγωγής και του κέρδους **είτε**
- Με την αφαίρεση από την ακαθάριστη πρόσοδο των δαπανών παραγωγής εκτός του κόστους χρήσεως των ιδίων συντελεστών παραγωγής. Δηλ:
- $ΑΟΕ = ΑΠ - ΔΠ + (Υπολογ. \text{ Δαπάνες ίδιων συντελεστών παραγωγής})$

*Αν οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις **δεν πετυχαίνουν κέρδος** για οποιοδήποτε λόγο, αυτό **δεν αποτελεί ενδειξη αποτυχίας** της παραγωγικής δραστηριότητας της εκμετάλλευσης, ούτε υπάρχει κίνδυνος χρεοκοπίας αυτής, αρκεί **να υπάρχει αγροτικό εισόδημα** που προέρχεται από τις αμοιβές των συντελεστών παραγωγής.*

Η Έγγειος Πρόσοδος (ΕΠ)

- Η έγγειος πρόσοδος ή πρόσοδος του εδάφους είναι η πρόσοδος που αντιστοιχεί στον παραγωγικό συντελεστή "έδαφος".
- Ουσιαστικά η **έγγειος πρόσοδος προκύπτει από την αμοιβή του εδάφους** ως συντελεστή παραγωγής είτε το έδαφος είναι ιδιόκτητο είτε είναι ενοικιαζόμενο.
- Η έγγειος πρόσοδος υπολογίζεται με την πρόσθεση του υπολογιζόμενου (τεκμαρτού), για το ίδιο έδαφος ή του καταβαλλόμενου ενοικίου του εδάφους, για ξένο- ενοικιαζόμενο έδαφος, και του κέρδους ή της ζημίας.
- Η σημασία της εγγείου προσόδου βρίσκεται στο γεγονός ότι αποτελεί την **αντικειμενική βάση για τον καθορισμό του ενοικίου ενός χωραφιού και τον υπολογισμό της παραγωγικής αξίας** αυτού.

Πρόσοδος ή Εισόδημα της Εργασίας

- Η πρόσοδος από εργασία αναφέρεται στο παραγωγικό συντελεστή "εργασία", η οποία αξιοποιείται μέσα στην εκμετάλλευση.
- Ο υπολογισμός του εισοδήματος από εργασία γίνεται εάν στο πραγματοποιούμενο **κέρδος** προσθέσουμε την **υπολογιζόμενη** (τεκμαρτή) και την **καταβαλλόμενη αμοιβή** της εργασίας.
- Η πρόσοδος από εργασία αποτελεί ένα **μέτρο σύγκρισης** με την αμοιβή της εργασίας που επικρατεί στη περιοχή, σε άλλους τομείς της οικονομίας, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η αμοιβή της εργασίας που προσφέρεται στη γεωργική απασχόληση είναι ικανοποιητική.

Καθαρή Πρόσοδος ή Πρόσοδος Κεφαλαίου

- Η καθαρή πρόσοδος αντιστοιχεί στο παραγωγικό συντελεστή "κεφάλαιο" το οποίο έχει επενδυθεί και αξιοποιείται στη αγροτική εκμετάλλευση.
- Στο συντελεστή κεφάλαιο, περιλαμβάνονται όλα τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εκμετάλλευσης, μαζί με το εδάφους και το μεταβλητό κεφάλαιο.
- Ο υπολογισμός της προσόδου από το συντελεστή κεφάλαιο γίνεται με τη πρόσθεση του κέρδους και του υπολογιζόμενου και καταβαλλόμενου τόκου του κεφαλαίου. Δηλαδή, η καθαρή πρόσοδος υπολογίζεται:

$$\text{ΚΠρ} = \text{ΑΠ} - \text{ΔΠ} + \text{Τόκοι Κεφαλαίου}$$

Η πρόσοδος κεφαλαίου ως ποσοστό % του επενδεδυμένου κεφαλαίου - *αποδοτικότητα κεφαλαίου*- επιτρέπει τις συγκρίσεις με άλλους τομείς της οικονομίας ή με το επιτόκιο των τραπεζών (δανείων – καταθέσεων)

Εισόδημα εκτός Εκμετάλλευσης

- Το εισόδημα εκτός εκμετάλλευσης είναι η αμοιβή του γεωργού και των μελών της οικογένειάς του ή και άλλων μέσων παραγωγής της αγροτικής εκμετάλλευσης για την εργασία που προσφέρουν σε τρίτους και εκτός εκμετάλλευσης. (συνήθως πλεόνασμα εργασίας)
- Π.χ. αμοιβή της εργασίας που προσφέρεται έξω από την εκμετάλλευση, το ενοίκιο χωραφιών που νοικιάζονται σε τρίτους, την αμοιβή της μηχανικής εργασίας, τόκους δανειζομένων κεφαλαίων κ.λ.π..
- Το εισόδημα εκτός εκμετάλλευσης αποτελεί **πραγματικό εισόδημα** για την αγροτική οικογένεια, **όμως** δεν μπορεί να ενσωματωθεί στην ακαθάριστη πρόσοδο της αγροτικής εκμετάλλευσης, **γιατί** δεν αποτελεί αποτέλεσμα της παραγωγικής διαδικασίας αυτής.

Κοινωνικό Εισόδημα

- Το κοινωνικό εισόδημα είναι η συμβολή της αγροτικής εκμετάλλευσης στο εισόδημα του κοινωνικού συνόλου.
- Η ορθολογική χρήση των συντελεστών παραγωγής συμβάλει στην ευημερία του συνόλου, ενώ η αλόγιστη χρήση είναι επιζήμια στο κοινωνικό σύνολο.
- Το κοινωνικό εισόδημα υπολογίζεται εάν από την **ακαθάριστη πρόσοδο αφαιρεθούν η αξία των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν (ΑΥλ) και οι αποσβέσεις (Απ) των πάγιων περιουσιακών στοιχείων.**
- Το κοινωνικό εισόδημα δίνεται από τη σχέση:

$$ΚΕ = ΑΠ - (ΑΥλ + Απ).$$

- Είναι δυνατό το κοινωνικό εισόδημα να είναι αρνητικό οπότε η λειτουργία της εκμετάλλευσης είναι επιζήμια για το κοινωνικό σύνολο.

Βασικοί Γεωργοοικονομικοί Δείκτες

- Μετά τον υπολογισμό των οικονομικών αποτελεσμάτων ακολουθεί η διερεύνηση της αποτελεσματικής λειτουργίας της εκμετάλλευσης.
- Για τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας και της οικονομικής κατάστασης της εκμετάλλευσης χρησιμοποιούνται ορισμένοι **δείκτες**. Οι δείκτες αυτοί είναι **καθαροί αριθμοί** και χωρίζονται σε δυο κατηγορίες.
- Στη πρώτη κατηγορία υπάγονται αυτοί που **συγκρίνουν την ακαθάριστη πρόσοδο με τις δαπάνες παραγωγής**.
- Στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται εκείνοι που αναφέρονται στη σχέση του **οικονομικού αποτελέσματος προς τη συνολική περιουσία**.

Ο Δείκτης Μεταβλητών Δαπανών (ΔΜΔ)

Ο δείκτης αυτός εκφράζει τη σχέση **μεταβλητών δαπανών (ΜτΔ)** και **ακαθάριστης προσόδου (ΑΠ)**.

$$\Delta\text{Μ}\Delta = \frac{(\text{Μτ}\Delta)}{(\text{ΑΠ})}$$

Ο δείκτης μεταβλητών δαπανών δείχνει το μέρος της ακαθάριστης προσόδου που απορροφούν οι μεταβλητές δαπάνες και πρέπει να είναι μικρότερος από τη μονάδα.

Όσο πιο μικρός είναι ο δείκτης αυτός τόσο θεωρητικά η αγροτική εκμετάλλευση αυξάνει το ακαθάριστο και το καθαρό κέρδος.

Δείκτης Σταθερών Δαπανών

Ο δείκτης αυτός εκφράζει τη σχέση μεταξύ **σταθερών δαπανών ($\Sigma_{\tau} \Delta$)** και **ακαθάριστης προσόδου (ΑΠ)**.

$$\Delta\Sigma\Delta = \frac{(\Sigma_{\tau}\Delta)}{(ΑΠ)}$$

Ο δείκτης σταθερών δαπανών δείχνει το μέρος της ακαθάριστης προσόδου που απορροφούν οι σταθερές δαπάνες και πρέπει κανονικά να είναι μικρότερος από τη μονάδα.

Υψηλές τιμές του δείκτη δείχνουν ότι δεν αξιοποιούνται πλήρως τα πάγια περιουσιακά μέσα.

Δείκτης Δαπανών

- Το άθροισμα του δείκτη μεταβλητών δαπανών και σταθερών δαπανών, δείχνει το τμήμα της ακαθάριστης προσόδου που απορροφούν οι συνολικές δαπάνες, δηλαδή πόσο από κάθε ευρώ της ακαθάριστης προσόδου πηγαίνει για δαπάνες.
- Επομένως, μπορούν να διακριθούν τρεις περιπτώσεις της οικονομικής κατάστασης της αγροτικής εκμετάλλευσης σε βραχυχρόνια περίοδο μιας παραγωγικής διαδικασίας:
  - A. Όταν $\Delta M\Delta + \Delta \Sigma\Delta < 1$ τότε η αγροτική εκμετάλλευση έχει καθαρό κέρδος.
  - B. Όταν $\Delta M\Delta + \Delta \Sigma\Delta > 1$ τότε οι δαπάνες υπερκαλύπτουν την αξία των παραγομένων προϊόντων και η αγροτική εκμετάλλευση έχει ζημία.
  - C. Όταν $\Delta M\Delta + \Delta \Sigma\Delta = 1$ τότε η ακαθάριστη πρόσοδος καλύπτει ακριβώς τις δαπάνες παραγωγής, η αγροτική εκμετάλλευση δεν εμφανίζει ούτε κέρδος ούτε ζημία, (Νεκρό Σημείο Λειτουργίας).

Ο Δείκτης Ρευστότητας

- Ο δείκτης ρευστότητας εκφράζει τη σχέση των **χρηματικών δαπανών (ΧΔ)** προς τις **ακαθάριστες εισπράξεις**. Οι ακαθάριστες εισπράξεις (ΑΕισ) είναι το ποσό που εισπράττει ο παραγωγός τόσο από τη πώληση των προϊόντων όσο και από επιδοτήσεις και αποζημιώσεις.

$$\Delta P = \frac{(ΧΔ)}{(ΑΕ_{ισ})}$$

- Οι τιμές του δείκτη ρευστότητας πρέπει να είναι μικρότερες από τη μονάδα, δείχνει τη δυνατότητα της εκμετάλλευσης να καλύψει τις χρηματικές δαπάνες κατά την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας από τις εισπράξεις της και όχι από δανεισμό

Η Αποδοτικότητα του Κεφαλαίου

- Η αποδοτικότητα του κεφαλαίου εκφράζει τη σχέση της **καθαρής προσόδου (ΚΠ_ρ)** και των **Τόκων του Ξένου Κεφαλαίου (ΤΞΚ)** προς την **Αξία της Συνολικής Περιουσίας (ΑΣΠ)**. Η έκφρασή επί τοις εκατό (%) δίνει τη δυνατότητα έλεγχου και σύγκρισης αυτής της αποδοτικότητας:

$$AK_{\phi} = \frac{(ΚΠ_{ρ}) + (ΤΞΚ)}{(ΑΣΠ)} \times 100$$

Ο δείκτης αποδοτικότητας δείχνει την αποδοτικότητα του κεφαλαίου που απασχολεί η εκμετάλλευση και επομένως τη συνολική αποδοτικότητά της.

Επομένως, όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αποδοτικότητας τόσο καλύτερα αξιοποιεί η εκμετάλλευση τα κεφάλαιά της.

Η Αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων (ΑΙΚ)

Τα ίδια κεφάλαια είναι τα κεφάλαια, πάγια είτε χρηματικά, που ανήκουν στην εκμετάλλευση. Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων εκφράζει τη σχέση της **Καθαρής Προσόδου (ΚΠρ)** και του **Συνόλου των Ιδίων Κεφαλαίων (ΣΙΚ)**.

Ο δείκτης αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων εκφράζεται επί τοις εκατό (%):

$$\text{ΑΙΚ} = \frac{(\text{ΚΠρ})}{(\text{ΣΙΚ})} \times 100$$

Ο δείκτης αυτός δείχνει πόσο αποδίδουν τα ίδια κεφάλαια τα οποία είναι επενδεδυμένα στην εκμετάλλευση.

Αμοιβή Ίδιας Εργασίας (ΑΙΕ)

Ο δείκτης αυτός εκφράζει τη σχέση του **Αγροτικού Εισοδήματος (ΑΕισ)**, **μειωμένου κατά τους Τόκους των Ιδίων Κεφαλαίων (ΤΙΚ)**, και αξίας της **Ίδιας Εργασίας (ΙΕ)** που χρησιμοποιείται στην αγροτική εκμετάλλευση:

$$\text{ΑΙΕ} = \frac{(\text{ΑΕισ}) - (\text{ΤΙΚ})}{(\text{ΙΕ})}$$

Για την αμοιβή της ίδιας εργασίας, μικρός δείκτης σημαίνει ότι η εργασία στην εκμετάλλευση αμείβεται πλημμελώς και πρέπει, μακροχρόνια τουλάχιστον, να διατεθεί μέρος αυτής έξω από την εκμετάλλευση.

Νεκρό Σημείο Λειτουργίας της αγροτικής εκμετάλλευσης

- Το νεκρό σημείο λειτουργίας (break-even point) της αγροτικής εκμετάλλευσης μας δείχνει το επίπεδο παραγωγής στο οποίο τα **συνολικά έσοδα (Σ.Ε.) της επιχείρησης είναι ίσα με τις συνολικές δαπάνες (Σ.Δ.) λειτουργίας της.**
- Έτσι, το νεκρό σημείο είναι το επίπεδο παραγωγής στο οποίο η επιχείρηση δεν έχει κέρδος ούτε ζημιά.

Από τον ορισμό του νεκρού σημείου έχουμε:

$$\Sigma.Ε. = \Sigma.Δ.$$

Αναλύοντας τις συνολικές δαπάνες σε σταθερές και μεταβλητές προκύπτει η σχέση:

$$\Sigma.Ε. = \Sigma\tau.Δ. + Μ.Δ.$$

Νεκρό Σημείο Λειτουργίας της αγροτικής εκμετάλλευσης

Εκφράζεται κατά διαφόρους τρόπους:

- **Ως αξία πωλήσεων:** Σε τι ύψος πωλήσεων (τζίρου) η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί ούτε κέρδος ούτε ζημία
- **Ως ποσοστό (%) των Πωλήσεων:** Σε ποιο ποσοστό επί των προβλεπομένων πωλήσεων, η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί ούτε κέρδος ούτε ζημία
- **Ως ποσότητα παραγωγής :** Πόσα κιλά (ή άλλη μονάδα μέτρησης) πρέπει να παράγει η επιχείρηση για να μην πραγματοποιήσει ούτε κέρδος ούτε ζημία
- **Ως χρόνος:** Σε ένα ετήσιο χρονικό ορίζοντα, πόσους μήνες θα χρειασθεί η επιχείρηση για να πραγματοποιήσει εκείνες τις πωλήσεις που θα την φέρουν σε σημείο να μην πραγματοποιήσει ούτε κέρδος ούτε ζημία

Νεκρό Σημείο Λειτουργίας της αγροτικής εκμετάλλευσης

- Τα συνολικά έσοδα υπολογίζονται με το γινόμενο του **συνολικού προϊόντος (Σ.Πρ.)** επί την **τιμή (p)**, ενώ οι μεταβλητές δαπάνες είναι το γινόμενο του συνολικού προϊόντος επί το **κατά μονάδα προϊόντος μεταβλητό κόστος (C)**. Έτσι,

$$p \times \Sigma.\text{Πρ.} = \Sigma\tau.\Delta. + C \times \Sigma.\text{Πρ.}$$

- Από την τελευταία εξίσωση μπορεί να υπολογιστεί το συνολικό προϊόν, (ζητούμενο επίπεδο παραγωγής στο νεκρό σημείο) Επομένως:

- $\Sigma.\text{Πρ.} (p - C) = \Sigma\tau.\Delta.$ και $\Sigma.\text{Πρ.} = \frac{\Sigma\tau.\Delta.}{p - C}$

Νεκρό Σημείο Λειτουργίας

- Το συνολικό προϊόν, δηλαδή το ύψος της παραγωγής στο οποίο θα πρέπει να παράγει η αγροτική εκμετάλλευση, εξαρτάται από τις σταθερές δαπάνες της.
- Όσο μεγαλύτερες σταθερές δαπάνες έχει μια αγροτική εκμετάλλευση τόσο υψηλότερο επίπεδο παραγωγής βρίσκεται το νεκρό σημείο
- Επίσης, το επίπεδο παραγωγής του νεκρού σημείου έχει αντίστροφη σχέση με τη διαφορά της τιμής του προϊόντος στην αγορά και του μεταβλητού κόστους.
- Συγκεκριμένα, όσο η διαφορά αυτή αυξάνει, με δεδομένο ότι οι σταθερές δαπάνες της αγροτικής εκμετάλλευσης είναι αμετάβλητες σε μια παραγωγική περίοδο, τόσο το επίπεδο παραγωγής στο νεκρό σημείο μειώνεται και το αντίστροφο.

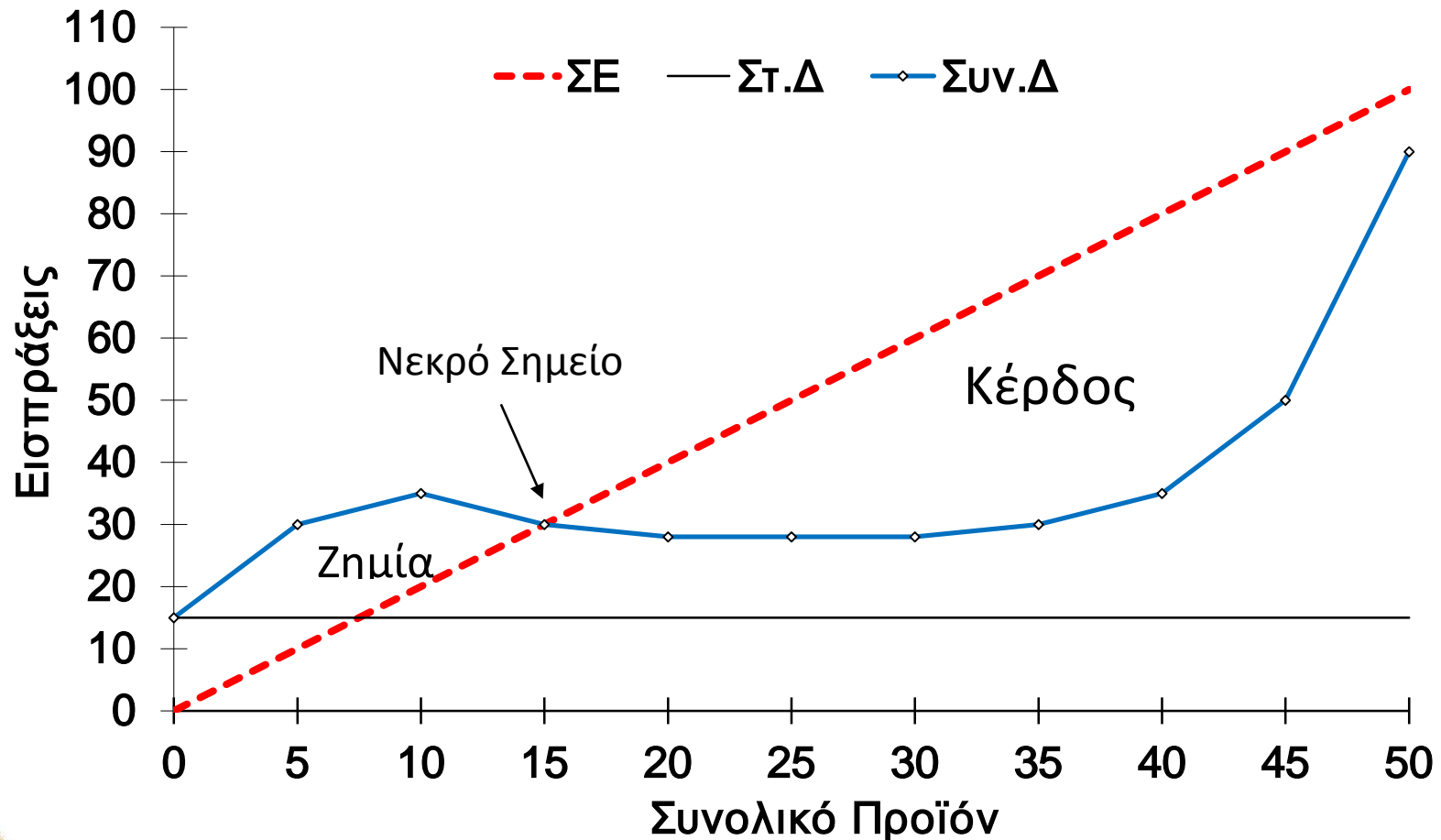

Νεκρό Σημείο Λειτουργίας

- Το επίπεδο του νεκρού σημείου δείχνει και το ύψος των επενδυθέντων κεφαλαίων στην επιχείρηση με τη μορφή πάγιων περιουσιακών στοιχείων.
- Για παράδειγμα, όταν δύο ομοειδείς αγροτικές εκμεταλλεύσεις έχουν σε διαφορετικό ύψος τα νεκρά σημεία αυτό σημαίνει πως έχουν διαφορετικές σταθερές δαπάνες και άρα το επίπεδο παραγωγής θα πρέπει να είναι ανάλογο αυτών.
- Το νεκρό σημείο παραγωγής χωρίζει τη συνολική δραστηριότητα της επιχείρησης σε δύο τμήματα, τα οποία με παραστατικό τρόπο φαίνονται στο παρακάτω σχεδιάγραμμα

Νεκρό σημείο λειτουργίας αγροτικής εκμετάλλευσης

Σχήμα 1 : Νεκρό σημείο αγρ. Εκμετάλλευσης

Σχόλια

- Η αγροτική εκμετάλλευση μπορεί να λειτουργήσει για μακρά χρονικά διαστήματα και σε επίπεδο παραγωγής χαμηλότερο από εκείνο του νεκρού σημείου, στην προσπάθειά της να ελαχιστοποιήσει τη ζημιά.
- Επιπλέον, οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις **δεν ενδιαφέρονται κυρίως για το κέρδος αλλά για το ακαθάριστο κέρδος και το γεωργικό οικογενειακό εισόδημα**

Σχόλια

- Το νεκρό σημείο μιας αγροτικής εκμετάλλευσης προσφέρει ένα μέτρο των δυνατοτήτων της να αντιμετωπίσει τις δυσμενείς συνθήκες της παραγωγής και της αγοράς των προϊόντων και των εισροών παραγωγής.

Π.χ.

- Αν το νεκρό σημείο βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα μπορεί να ανταπεξέλθει σε μειώσεις της παραγωγής που οφείλονται σε διάφορους παράγοντες (μείωση ζήτησης, μειωμένη προσφορά πρώτων υλών ή εργασίας κλπ.), ενώ δεν συμβαίνει το ίδιο αν το νεκρό σημείο είναι υψηλό.

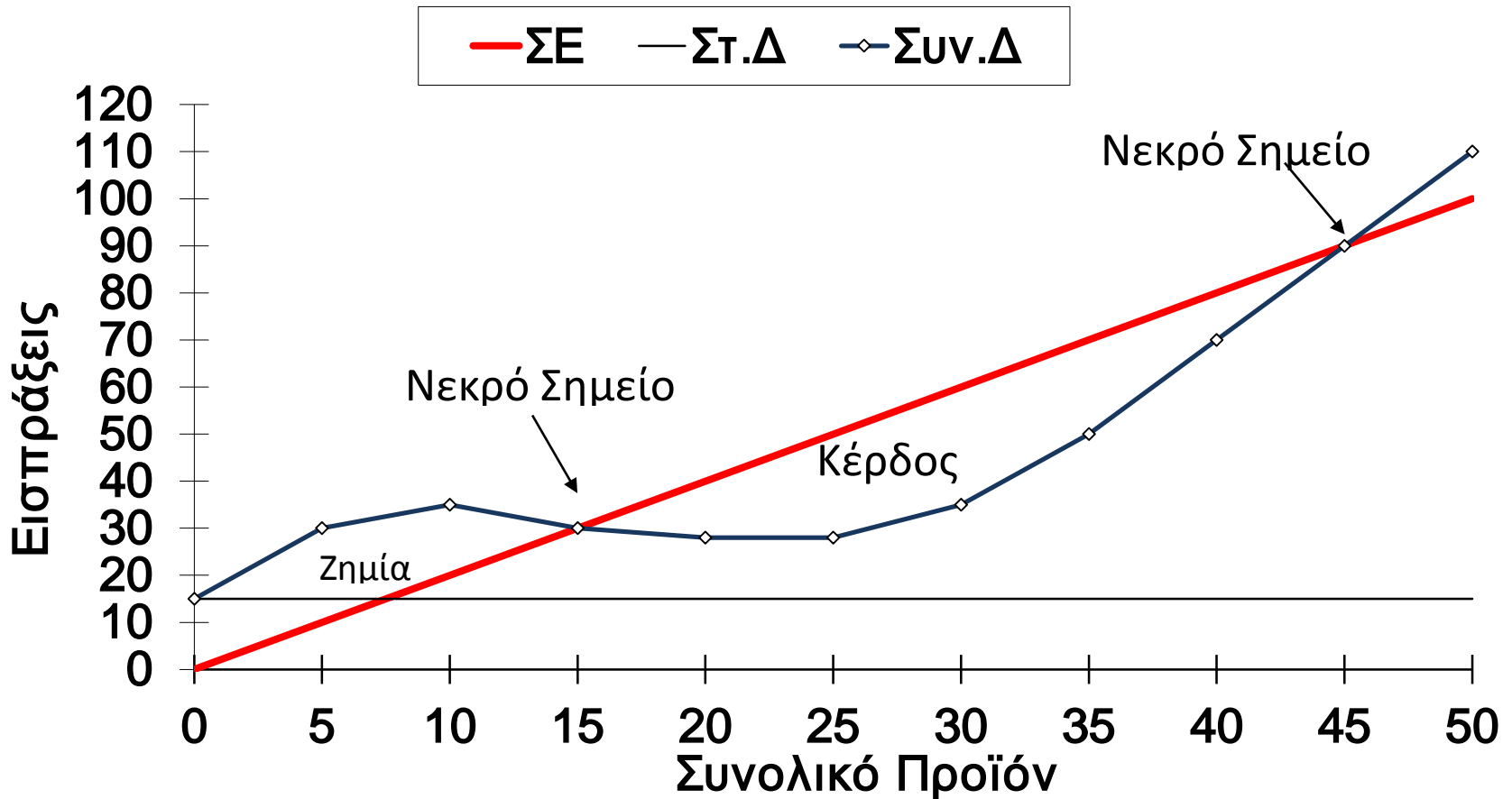

Σχόλια

- κάθε αγροτική εκμετάλλευση έχει επίπεδα παραγωγικών δυνατοτήτων που είναι κερδοφόρα πέραν του Νεκρού Σημείου και προς τα δεξιά.
- Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι δυνατότητες παραγωγής είναι απεριόριστες.
- Η αύξηση του επιπέδου παραγωγής πρέπει να γίνεται μέχρι του σημείου εκείνου όπου το **οριακό κόστος** της τελευταίας παραγόμενης μονάδας προϊόντος **είναι ίσο με την τιμή του** στην αγορά.
- Υπάρχει ένα όριο ανώτατης παραγωγής πάνω από το οποίο η αγροτική εκμετάλλευση δεν έχει πλέον κέρδη αλλά ζημιά. Το σημείο αυτό είναι το δεύτερο Νεκρό Σημείο λειτουργίας της μονάδας

Τα Δυο Νεκρά Σημεία αγροτικής εκμετάλλευσης

Σχήμα 2 : Δυο νεκρά σημεία στην αγρ. Εκμετάλλευση

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 4.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Αχιλλέας Κοντογεώργος. «Αγροτική Οικονομία». Έκδοση: 4.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.upatras.gr/modules/document/document.php?course=DEAPT1>
46

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Σχήμα 1,2 : Σέμος Αναστάσιος (2013), “Εισαγωγή στην αγροτική οικονομία” ISBN: 978-960-456-389-0 Εκδόσεις Ζήτη, Κωδ. Βιβλ. στον Εύδοξο: 33134081

